

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Faculteit der Natuurwetenschappen,
Wiskunde en Informatica

**Bureau van de faculteit
Bestuurszaken**

Science Park 904
1098 XH Amsterdam
Postbus 94216
1090 GE Amsterdam
T +31 20 525 7678
www.science.uva.nl

Datum	Telefoon	Uw kenmerk
26 juni 2025	+31 (0)6 14 75 95 13	-
Contactpersoon	Bijlage	Ons kenmerk
Dr. L.P.R. Commandeur	-	fnw25u0119
E-mail		
l.p.r.commandeur@uva.nl		

Onderwerp
Reactie Wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid FNWI Universiteit van Amsterdam

De decaan, vice-decaan onderwijs, directeuren van de onderzoeksinstituten en van de graduate schools van de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica van de Universiteit van Amsterdam hebben deze reactie op het wetsvoorstel Screening Kennisveiligheid opgesteld. Dit wetsvoorstel heeft als doel personen te screenen die toegang kunnen krijgen tot gevoelige technologieën binnen Nederlandse kennisinstellingen. Dit zal de grootste impact hebben op bèta- en techniekfaculteiten. Wij delen de conclusie van de gezamenlijke bètadecanen, van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en de Vereniging van Nederlandse Universiteiten (UNL) dat het wetsvoorstel in de huidige vorm schadelijk is voor de kennispositie van Nederland. Daarmee raakt het wetsvoorstel de gehele innovatieketen en zal het de concurrentiepositie van de Nederlandse kenniseconomie doen verzwakken. Wij onderschrijven het belang van kennisveiligheid, maar constateren tevens dat, zoals de KNAW schrijft, het onduidelijk is "in hoeverre de voorgestelde screening [...] zal bijdragen aan het verminderen van de risico's voor de nationale veiligheid", en de UNL waarschuwt dat het voorstel "in de praktijk vooral schijnveiligheid dreigt te creëren".

- **Het wetsvoorstel verzwakt de internationale concurrentiepositie van het Nederlandse kennis- en innovatielandschap**

Het nationaal invoeren van deze wet introduceert een aanzienlijk risico dat de Nederlandse concurrentiepositie in het aantrekken en behouden van (internationaal) talent wordt verzwakt. Dit zal grote gevolgen hebben voor de faculteit, bijvoorbeeld in sleuteltechnologieën zoals AI en Quantum, maar ook voor onderzoek naar nieuwe materialen en moleculen in de biotechnologie of voor de energietransitie. Daarmee brengt dit wetsvoorstel schade toe aan de gehele innovatieketen, welke essentieel is voor de concurrentiepositie van de Nederlandse kenniseconomie. Het trekt het speelveld scheef

tussen Nederland en de ons omringende landen. De open internationale uitwisseling op het gebied van bètawetenschap en technologie is cruciaal voor zowel het aantrekken van talent als voor het absorberen van elders ontwikkelde kennis.

Momenteel screent alleen onze faculteit al zo'n tweehonderd medewerkers per jaar (en keurt circa 20% van de kandidaten af). Het huidige wetsvoorstel zal bij onze faculteit alleen al vele honderden extra screeningsverzoeken per jaar opleveren. De voorgestelde maximale doorlooptijd van vier tot acht weken zal een negatief effect hebben op de aantrekkelijkheid van het Nederlandse kennissysteem. Het kan leiden tot substantiële studievertraging, ongelijke behandeling en zelfselectie bij werving en daardoor indirecte discriminatie op nationaliteit.

- **Het wetsvoorstel staat haaks op de kern van het academisch onderwijs en onderzoek aan onze faculteit**

Het overgrote deel van alle studieprogramma's, ook van de masterprogramma's, is gebaseerd op publiek toegankelijke informatie en zou daarom als niet-sensitief moeten worden beschouwd. Studenten komen mogelijk met sensitief onderzoek in aanraking in het kader van hun onderzoeksprojecten. De faculteit gebruikt de UNL modelovereenkomst al voor onderzoeksstages van studenten. Kennisveiligheid kan in de al geplande evaluatie worden meegenomen als additionele afspraken rond kennisdeling (bijvoorbeeld als een *non disclosure* paragraaf) in plaats van een screening vooraf van studenten met nog een zeer beperkt CV als basisinformatie.

Voor met name fundamenteel onderzoek is een genuanceerde beoordeling van sensitieve kennis cruciaal. Zonder inachtneming van deze nuance zou een groot deel van al het bèta- en techniekonderzoek als sensitief worden aangemerkt, wat tot een onwerkbaar situatie zou leiden met zeer veel screeningsgevallen. Fundamenteel onderzoek of onderzoek met een laag Technology Readiness Level (TRL 1-3) zou niet als sensitief moeten worden beschouwd. Dit type onderzoek bevindt zich nog ver van daadwerkelijke toepassingen en de resultaten worden vrijwel altijd gepubliceerd in open literatuur en gedeeld op congressen: open-science is zelfs een vereiste bij extern gefinancierde projecten (o.a. NWO, EU Horizon Europe, ERC). De voorgestelde screeningseisen voor dit type onderzoek zijn disproportioneel. Voor zeer risicovolle toepassingen kan screening nodig zijn, met inachtneming van nationale of Europese sanctiemaatregelen.

Het wetsvoorstel biedt daarnaast geen duidelijke oplossing voor situaties waarin een onderzoeksproject tijdens de uitvoering sensitief wordt. Dit roept vragen op over het screenen van reeds betrokken personen en de gevolgen als zij de screening niet doorstaan. Dit is een reëel risico in de dynamische omgeving van bèta-technisch onderzoek.

- **Het wetsvoorstel zal leiden tot significante meerkosten**

Fysieke en digitale scheiding van kennisinstellingen in compartimenten voor gevoelige kennis is essentieel om de wet zinvol te implementeren en de screeningslast beheersbaar te houden. Deze compartimentering vereist ingrijpende aanpassingen in bouwkundige voorzieningen (muren, deuren, sloten) en verbeterde ICT-infrastructuur. Hier zullen significante (exploitatie)kosten mee gemoeid zijn, waarvoor geen dekking is. Dit staat bovendien op gespannen voet met de open academische cultuur, dat het noodzakelijke innovatievermogen van de wetenschap bevordert.

Bovenstaande zorgt ervoor dat dit wetsvoorstel directe negatieve consequenties heeft voor onze faculteit. Een concreet voorbeeld hiervan is Lab42, het centrum voor Digitale Innovatie en AI van de UvA op het Amsterdam Science Park, waar studenten, onderzoekers én bedrijven (voornamelijk start-ups) onder één dak nauw samenwerken. Een tweede voorbeeld is LabQ. Dit nieuwe project met bestaande quantumpartners en nieuwe samenwerkingen wordt een centrale hub in Amsterdam waar onderwijs, onderzoek en valorisatie op het terrein van quantumfysica, -sensing en -software samenkomen. Het doel hiervan is om het quantumonderzoek in Nederland – één van de sleuteltechnologieën – te versnellen, internationaal te laten excelleren en economische groei te stimuleren. Het huidige wetsvoorstel zal het succes van deze initiatieven ernstig benadelen.

Samenvattend: het wetsvoorstel zal in de huidige vorm aanzienlijke negatieve consequenties hebben voor de aantrekkelijkheid en concurrentiepositie van het Nederlandse kennis- en innovatielandschap, terwijl de winst in kennisveiligheid twijfelachtig is. Drie elementen zijn nodig om dit te veranderen: (i) een veel scherpere afgrenzing van de gebieden waar screening onvermijdelijk is, (ii) korte doorlooptijden in situaties dat screening echt moet, en (iii) mogelijkheden én middelen voor instellingen om zelf een proportioneel, adaptief en doelmatig systeem in te richten voor risicobeoordeling en eventuele (mitigerende) maatregelen.

Hoogachtend,

Prof. dr. Peter van Tienderen
Decaan

Mede getekend namens:

Prof. dr. Bas de Bruin,

Van 't Hoff Institute for Molecular Sciences

Prof. dr. Carsten Dominik
Anton Pannekoek Institute for Astronomy

Dr. ir. P.J.T. van der Donk,
Hoofd externe samenwerking en valorisatiesupport

Prof. dr. Jo Ellis-Monaghan
Korteweg-de Vries Institute for Mathematics

Prof. dr. Paola Grosso,
Institute of Informatics

Prof. dr. Paul Groth
Graduate School of Informatics

Prof. dr. Michel Haring,
Swammerdam Institute for Life Sciences

Dr. B. Jansen
Graduate School of Life and Earth Sciences

Prof. dr. Eric Laenen,
Institute of Physics

Prof. dr. ing. Robert van Rooij
Institute for Logic, Language and Computation

Dr. Jan Pieter van der Schaar,
Graduate School of Exact Sciences

Prof. dr. M. Vreeswijk,
Vice decaan onderwijs

Drs. Lucy Wenting
Institute of Interdisciplinary Studies

Prof. dr. Annemarie van Wezel,
Institute for Biodiversity and Ecosystem Dynamics